

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง จึงทำให้การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หรือเป็นการบริหารในรูปของการมีส่วนร่วม (Participative Management : PM) และการบริหารในรูปคณะกรรมการและทำงานเป็นทีม (Team Work) สถานศึกษาจะมีอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและดำเนินการ เพื่อสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและชุมชน ภายใต้กรอบนโยบายและแผนงานที่กระทรวงและเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ทั้งนี้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการบริหารด้วยความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้สังคมเข้ามาตรวจสอบได้ตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 3) นอกจากนี้ในมาตรา 40 ยังกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานสำคัญของการบริหารจัดการศึกษา เพราะมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนและชุมชนเป็นอย่างมาก กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อก่อเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา การจัดระบบบริหารงานในสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระความรับผิดชอบนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 13) ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษารอบคอบกิจกรรมการดำเนินการต่างๆทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องของครูและบุคลากร นักเรียน หลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดทำนโยบายและแผนการประเมินผล ระบบข้อมูลสารสนเทศ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นถ้าการบริหารจัดการไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาได้

ดั่งที่โกศล ศรีทอง (2543 : 31) กล่าวถึงคุณภาพการศึกษาว่า เป็นผลจากการจัดการศึกษาที่มีการทำงานที่เป็นระบบ มีจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ชัดเจน มีการวางแผนและดำเนินงานตามแผน เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิต เกิดการพัฒนาทั้งทางร่างกายสติปัญญา และจิตใจที่มีคุณธรรมจริยธรรม บรรลุตามจุดหมายที่กำหนด อีกทั้งเป็นที่ยอมรับของประชาชนและชุมชน โดยมีผู้บริหารครู นักเรียน บุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง วัสดุอุปกรณ์รวมถึงสภาพแวดล้อมอื่นๆเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ การศึกษามีคุณภาพ

ในอิสลามคุณภาพการศึกษามีเป้าหมายมุ่งสร้างมนุษย์ให้เป็นผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮ์และไม่ตั้งภาคีต่อพระองค์ ปฏิบัติคุณงามความดีในการดำเนินชีวิตเพื่อ โลกคุณยาและอาคีเราะฮ์ และสร้างบุคคลให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม สามารถนำวิชาความรู้ไปประยุกต์ใช้กับตนเอง และสังคม ดังที่ Salleh, Ahmad Mohammad (2003 : 2) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ การจัดการศึกษาในอิสลาม โดยหลักการแล้วถือเป็นหลักการการศึกษาที่มีพื้นฐานจากศาสนาอิสลาม (อัลกุรอานและสุนนะฮ์) เพื่อขัดเกลาคุณลักษณะ ความสามารถ บังเจกบุคคล และวิถีทางการดำเนินชีวิตในการเป็น บ่าวของอัลลอฮ์ ที่มีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม โลก และประเทศชาติเพื่อได้รับความดี (al-falah) ในโลกคุณยาและโลกอาคีเราะฮ์

ในทางปฏิบัติการบริหารจัดการศึกษาในระดับโรงเรียนหรือในสถานศึกษาของประเทศ ไทยนับได้ว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก ซึ่ง รุ่ง แก้วแดง (2540 : 245-249) ได้กล่าวถึง ปัญหาของการศึกษาไทยไว้ว่า “ปัญหาการรวมอำนาจสู่ส่วนกลาง สถานศึกษาทุกแห่งไม่ว่าอยู่ที่ ไหนของประเทศ ต้องขึ้นตรงต่อกรมหรือสำนักงานกลางซึ่งเป็นนิติบุคคล สถานศึกษาไม่มีอำนาจ ในการบริหารตนเองทั้งด้านวิชาการ บุคลากรและงบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีอำนาจในการ ตัดสินใจ ชุมชนและผู้ปกครองไม่มีบทบาทในการจัดการศึกษา การเรียนไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ของคนในท้องถิ่น” นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการเคยมีความพยายามที่จะกระจายอำนาจการ บริหารทางวิชาการ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น แต่ก็ปรากฏว่าไม่ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเท่าไรนัก เนื่องจากเมื่อร่างหลักสูตรท้องถิ่นแล้วต้องส่งมาให้กรม วิชาการตรวจเพื่ออนุมัติก่อนการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของประเทศไทยมีปัญหาค่อนข้างมาก ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ ซึ่งปัจจุบันมีหลายประเทศได้ ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบด้านการบริหารจัดการศึกษาได้มีการเคลื่อนไหวในการนำแนวคิด ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และการกระจายอำนาจทั้งในด้านหลักสูตร งบประมาณ และบุคลากรทางการศึกษามาใช้อย่างกว้างขวางขึ้น

จากปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการ “ปฏิรูปการศึกษา ” ของไทยขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาขึ้น พื้นฐานที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองตอบความต้องการ การเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่จะช่วยให้บุคคล

สามารถที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ รัฐจะต้องมีบทบาทในการกระตุ้นให้ประชาชนชุมชน ภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ในส่วนของประชาชนจะต้องตระหนักว่าการศึกษายเป็นกิจการของปวงชนที่ทุกคนจะต้องร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมกำลังกัน โดยจะต้องถือว่าการร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์และอนาคตของตนเอง สังคม และมวลมนุษยชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 1-2)

การปฏิรูปการศึกษา มุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาที่ต้องดำเนินการ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ (Learning Reform) การประกันคุณภาพการศึกษา (Education Quality Assurance) และการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) ที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งจะต้องหลอมรวมยุทธศาสตร์ทั้ง 3 เข้าด้วยกันในลักษณะขององค์รวม (Holistic) โดยจะต้องบริหารจัดการให้เกิดการขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลง และพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา 6 และมาตรา 7 ดังนั้น โรงเรียนจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชนในการบริหาร โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาท โดยเน้นการเป็นผู้นำ การใช้แบบผู้นำแบบสนับสนุน การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม (สุพล วังสินธ์, 2545 : 29-33)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเป็นหน่วยงานทางการศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การปฏิรูปการศึกษาและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มุ่งให้เกิดความสามัคคีระหว่างบุคลากรและหน่วยงาน การพัฒนาโครงสร้างองค์กร การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น การจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นการกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อให้ชุมชนหรือท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ซึ่งได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นมาโดยแบ่งออกเป็น 8 องค์ประกอบ คือ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา (2) ผู้แทนผู้ปกครอง (3) ผู้แทนครู (4) ผู้แทนองค์กรชุมชน (5) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (6) ผู้แทนศิษย์เก่า (7) ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และ (8) ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ

ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐเจ้าของ หรือผู้บริหารสถานประกอบการทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณด้านการบริหาร งานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลในการจัดการศึกษาของประเทศ จึงได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ.2543 เพื่อให้สถานศึกษาปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ โดยดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละสถานศึกษาซึ่งหลังจากที่ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาต่างๆการดำเนินงานของคณะกรรมการประสบปัญหาในการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาหลายประการ ด้วยข้อจำกัด และอุปสรรคในเรื่องการบริหารแบบกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาที่เกิดขึ้นในบางพื้นที่ อันเกิดจากสภาพที่แตกต่างกันระหว่างชุมชน ทำให้คุณภาพศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาแตกต่างกันออกไป และบางครั้งเกิดความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการกับฝ่ายที่อยู่ในสถานศึกษา เพราะผู้บริหารรู้สึกสูญเสียอำนาจ ครุรู้สึกว่ากรรมการก้าวท้าวในงาน และรู้สึกเหมือนโดนจับผิด (รุ่งเรือง สุขาภิรมณ์, 2544 : 13)

จากนโยบายและแนวทางที่ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในแผนงานการจัดการศึกษาของชาติ แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา กลับพบว่ายังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายได้จากผลการวิจัยของกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา แต่ไม่มีบทบาทด้านการบริหารและจัดการศึกษาโดยเฉพาะด้านการวางแผน การติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา การบริหารงบประมาณ การจัดองค์กร การแบ่งสายงาน และการบริหารงานบุคคล ด้านงานวิชาการชุมชนเข้ามามีส่วนในการเป็นวิทยากรท้องถิ่น ชุมชนยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการริเริ่มวางแผนและร่วมประเมินผล ชุมชนจะได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมบางกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการระดม

ทรัพยากรเท่านั้น ในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่าสถานศึกษาต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง นโยบาย และเป้าหมายทางการศึกษาของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาตรวจสอบและประเมินผลภายในสถานศึกษาและควรกำหนดรูปแบบที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาให้ชัดเจน (กรมสามัญศึกษา, 2543 : ข-ง)

จากการที่ทางโรงเรียนได้นำระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาไปปฏิบัติ พบว่า ยังมีปัญหาที่ควรปรับปรุงแก้ไขอีกมากโดยเฉพาะในเรื่องของบทบาทของตัวคณะกรรมการเองที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบนี้ ดังที่ พิทักษ์ จอมเมือง (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ โสภาส โอพริก (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนในโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการโรงเรียนไม่มีเวลาให้กับทางโรงเรียนขาดความรู้ในเรื่องนโยบายและแผนแม่บท แผนพัฒนาและแผนงานของโรงเรียน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการโรงเรียน การทำงานยังไม่เป็นระบบ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนกรรมการไม่ได้มีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินงาน

นอกจากนี้ สภาพปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสมีโรงเรียนที่จัดการศึกษาอิสลามศึกษาแบบเข้มจำนวน 106 โรงเรียน นราธิวาสเขต 1 จำนวน 40 โรงเรียน นราธิวาสเขต 2 มี 31 โรงเรียน และนราธิวาสเขต 3 มีจำนวน 35 โรงเรียน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 1,255 คน ซึ่งที่ผ่านมากomiteeสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีบทบาทและหน้าที่ได้พบปัญหาและอุปสรรคหลายๆอย่าง เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นถูกมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบมากมาย แต่บุคลากรที่เป็นคณะกรรมการยังขาดคุณลักษณะที่เหมาะสมอยู่มาก เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เป็นระบบ ทำให้การรายงานผลการติดตามการดำเนินงานไม่เป็นระบบและไม่มีความน่าเชื่อถือ การที่จะนำผลการดำเนินงานไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานก็ไม่เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม (อดุล พรหมแสง, 2552 : 35)

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับสภาพการดำเนินงานที่ผ่านมา ทำให้ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นบุคลากรและปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับ

คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้เป็นที่ไปตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการศึกษา ส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไขบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 4 งาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และระดับการศึกษา

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

1.3 คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการวิจัย คือ

1.3.1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับใด

1.3.2 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมต่างกันหรือไม่

1.3.3 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาเป็นเช่นไร

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้

1.4.1 ได้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

1.4.2 มีข้อมูลเบื้องต้นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา และสังกัดอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4.3 ได้แนวทางการการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ด้านเนื้อหา ผู้ศึกษามุ่งเน้นศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่จัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา

1.5.2 ด้านประชากรที่ศึกษา ได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาอิสลามแบบเข้มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เป็นตัวแทนของประธานคณะกรรมการและตัวแทนเลขานุการจำนวนโรงเรียนละ 2 คนจาก 106 โรงเรียนเป็นจำนวน 212 คน และประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจงเฉพาะ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 2 และ 3 เขตพื้นที่ละ 2 คน รวม 6 คน

1.5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1.5.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน และระดับการศึกษา

1.5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาอิสลามแบบเข้ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

1.6.1 การอ้างอิงอัลกุรอานจะระบุชื่อซูเราะฮ์กับหมายเลขอายะฮ์

1.6.2 การอ้างอิงอัลหะดีษจะระบุชื่อผู้บันทึกกับหมายเลขหะดีษ

1.6.3 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอาน ผู้วิจัยยึดคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ฉบับแปลศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน อัลมาดีนะฮ์ ซาอุดีอาระเบีย

1.6.4 สำนวน ๗ อ่านว่า “ซุบฮานะฮ์ วะตะอาลา” เป็นคำภาษาอาหรับมีความหมายว่า “พระองค์ทรงมหาวริสุทธิ์และสูงส่งยิ่ง” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมกล่าวยกย่องและสรรเสริญพระองค์อัลลอฮ์ หลังจากที่ได้เอนามพระองค์

1.6.5 สำนวน ๘ อ่านว่า “ซ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลิม” เป็นคำภาษาอาหรับซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องท่านศาสดามุฮัมมัด หลังจากที่ได้เอนามของท่าน

1.6.6 เครื่องหมาย ﴿.....﴾ เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับอายะฮ์กุรอาน

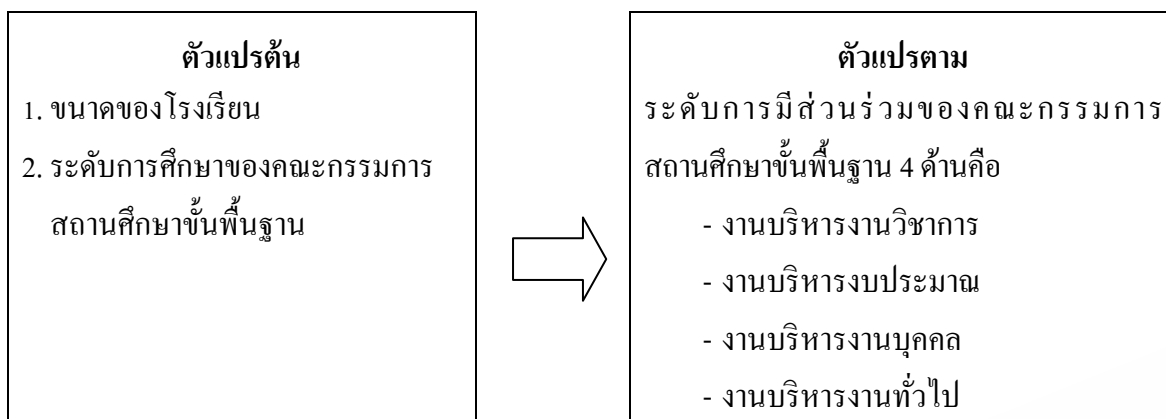
1.6.7 เครื่องหมาย ((.....)) เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับสำนวนหะดีษ

1.6.8 เครื่องหมาย “.....” เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับความหมายของอัลกุรอานอัลหะดีษที่นำมาอ้างอิง

1.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดจากการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาอิสลามแบบเข้มสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส ทั้งหมด 4 งาน ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม

ช่วงที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.8.1 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการตัดสินใจ ในการพัฒนาสิ่งที่ได้ตัดสินใจ การแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.8.2 ระดับการมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดนครราชสีมาในกระบวนการบริหาร 4 ด้าน ดังนี้

1.8.2.1 การบริหารวิชาการ หมายถึง บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับงานวิชาการซึ่งประกอบด้วย งานวางแผนวิชาการ งานการจัดการเรียนการสอน งานด้านหลักสูตรและการพัฒนาส่งเสริมการเรียนการสอน งานการวัดและประเมินผล

1.8.2.2 การบริหารงบประมาณ หมายถึง บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับงานงบประมาณซึ่งประกอบด้วย งานบริหารงบประมาณและการเงิน งานพัสดุ – ครุภัณฑ์ งานรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของทางราชการ

1.8.2.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับงานบุคคลประกอบด้วย การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การพัฒนาและธำรงรักษาบุคลากร การรักษาระเบียบวินัย ขวัญและกำลังใจ รวมถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

1.8.2.4 การบริหารทั่วไป หมายถึง บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย งานธุรการและสารบรรณ งานทะเบียน สถิติและรายงาน งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียนและบริการต่างๆ งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.8.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ประธานคณะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาอิสลามแบบเข้มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส

1.8.4 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาอิสลามแบบเข้มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส จำนวน 106 โรงเรียน

1.8.5 ขนาดของโรงเรียน หมายถึงขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนราธิวาส จำนวน 106 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536 : 38) คือ

1.8.5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน

1.8.5.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

1.8.5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป